

Nowy

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Wtorek, dnia 26 września 1916 r.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie 12
mrk., półrocznie 6 mrk., miesięcznie 1
mrk. Za odnośnienie do domu 40 f. mies.

Redakcja i administracja
Zachodnia 37.

Cena ogłoszeń: I-sza strona 1 mrk.
za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 1 mrk.
nekrologi i reklamy 40 f., ogłoszenia zwy-
czajne 20 f., ogłoszenia drobne 4 f. za wyraz.

Prenumeratę i ogłoszenia w Tomaszowie do „N. Kurjera Łódzkiego” przyjmuje Olga Hill ulica Tekla Nr. 1.

TEATR POLSKI, Cegielniana Nr. 63.

Dziś, 26 i czwartek, 28 og. 7 1/2 w.

MŁODY LAS

sztuka w 4 aktach, J. A. Hertza.

Bilety do nabycia w cukierni Roszkowskiego.

Teatr czynny we wtorki, czwartki i soboty - w niedziele i święta dwa razy

W sobotę, 30 i w niedzielę, 1 październ.
o godz. 7 i pół wiecz.

FAUN

komedia w 4 aktach Ed. Knoblaucha

Teatr czynny we wtorki, czwartki i soboty - w niedziele i święta dwa razy

Nieprzytomny „realizm”.

Jesteśmy świadkami, jak w szerokiej masie polskiej coraz głębiej przenikają dążenia do utworzenia państwa polskiego niepodległego.

Okres życia narodu przedwojennego, również i obecne lata przełomowe wojny udawadniają, jak niezbędną jest dla narodu polskiego samodzielność państwowa i jak dotkliwie się daje odczuć brak własnych organów państwowych.

Jeżeli w naszym, niezorganizowanym dotychczas życiu politycznym istnieją różnice, to są one różnicami taktycznymi, które w sprzyjających bardziej warunkach możnaby było pogodzić.

Polityka sfer zachowawczych Królestwa, budowana w imię „realizmu” na odezwie wielkoksiażkowej, rozleciała się, jak domek z kart, i po gorzkich doświadczeniach i rozczarowaniach, będących dalszym ciągiem ugodowej polityki Kół Polskich, zatknąć się musiała ze sprawą niepodległości.

W oświadczeniu 6 stronnictw umiarkowanych, przedstawiciele tychże stwierdzają:

„Dążenie do odbudowania niepodległego Państwa Polskiego nie tylko stawiamy na czele naszych programów politycznych, ale też, widząc w wojnie obecnej grunt do urzeczywistnienia tego dążenia, w niem właśnie skupiamy wszystkie nasze usiłowania”.

„Ale to skupianie się ogółu polskiego dokota idei państwowości polskiej niczem jest dla „realizmu” „Kurjera Poznańskiego”.

Oto w artykule z d. 20 września „K. P.” w kilkunastu zdaniach tak się załatwia z niepodległościowcami, a głównie z ideą niepodległości:

„Kurjer Poznański” powołuje się na laury zdobyte jeszcze przed wojną, w walce z prądami niepodległościowymi, — i pisze:

„Występowaliśmy przeciwko nim już wtedy z całą stanowczością, nie ze względu na taką, czy inną orientację międzynarodową niepodległościowców, lecz z najgłębszego przekonania, że kierunek drapujący się w barwy niepodległości jest szkodliwym, maniackim i nieudolnym nawiązaniem do przebrzmiałych hasel rewolucyjnych, że w zaślepieniu doktrynerskim zapoznaje on wszelkie postulaty realnej polityki polskiej.

Walcząc z obozem „niepodległościowym” nie tylko mieliśmy na oku jego bezpośrednie skutki działania, ale i fałszywy kierunek myślowy, który prowadził do zupełnego wypaczenia

psychiki narodowej, do zepchnięcia społeczeństwa całego z poziomu narodów cywilizowanych do nizin szczepów pódzicznych, gotowych za ładą podniętą rzucić się w wir walki w imię tak czy inaczej nazwanego fetyszyzmu politycznego. Historia własna i realne patrzenie na świat nauczyły nas (?) że Polska wyjść musi z okresu rewolucyjnych porywów i hasel powstańczych, które kiedyś mogły mieć swoje psychologiczne uzasadnienie, które jednak w warunkach posuniętej dalej dojrzałości cywilizacyjnej są przeżytkiem z dnia wczorajszego. Chcieliśmy, żeby naród nasz nie szedł z konwulsyjnie wstecz zapatrzonem obliczem i przez to potykał się co chwilę na kamienistej drodze rozwoju, chcieliśmy, żeby zwrócił oczy przed siebie, żeby stał się w polityce naprawdę narodem nowożytnym, żeby pojął wartość organicznego wysiłku i stopniowego wyzwalał się ku wyższym formom bytu”. Oto jest „realizm” „Kurjera Poznańskiego”!

Podajemy czytelnikowi ten zbiór frazesów bez dłuższych komentarzy, gdyż przemawiają one dostatecznie o tęsknotach „Kurjera Poznańskiego” do beczynnej „vegetacji” narodowej.

B. K.

Walki w Dobrudży.

„Deutsche Warschauer Zeitung” zamieszcza datowane dn. 23 września następujące uwagi sprawozdawcy wojskowego.

Przed armją gen. Mackensena w Dobrudży, na południo-zachód od Topraizaru znaczne siły rumuńskie przeszły do ataku.

Kontratak przeprowadzony z wielką energją otoczył nieprzyjaciela z tyłu i ze skrzydła i zmusił go do ucieczki w kierunku północnym.

Zapewne chodziło tu o natarcie znacznych mas wojska, które miały polecenie zabezpieczenia głównej pozycji nieprzyjaciela przy wale Trajana.

Jak się zdaje wojsko rosyjsko-rumuńskie przygotowuje się do dłuższego oporu na tej linii obronnej szerokości 60 kilometrów pomiędzy Czernawodą a Konstancją.

Wojsko, raz gruntownie pobite, nie ma wytrzymałości moralnej. Zwątpienie o ostatecznym zwycięstwie rozluźnia karność. Nie należy też rozluźniać słynnego wału Trajana jako dobrej pozycji. Podczas pokoju ten wał składał się tylko z dwóch osłon ziemnych i wału kamiennego i nigdzie nie wznosił się ponad parę metrów.

Oczywiście że rumunowie, którzy zostawili sobie dosyć czasu na przygotowanie się do wojny, znacznie wzmocnili tę stosunkowo silną pozycję pomiędzy Dunajem a morzem Czarnem.

Ugrupowanie partyjne.

Zestawienie poniższe wskazuje ugrupowanie się w chwili obecnej polskich stronnictw narodowych politycznych, działających na terenie Królestwa Polskiego.

Prawica

- Stronnictwo Polityki Realnej *
- Stronnictwo Demokratyczno-Narodowe *
- Zjednoczenie Narodowe *
- Stronnictwo Narodowe *
- Polska Partja Postępowa *

Centrum

- Zjednoczenie Postępowe *
- Grupa Pracy.

Lewica

- Liga Państwowości Polskiej
- Stronnictwo Radykalno-Narodowe
- Narodowy Związek Robotniczy **
- Narodowy Związek Chłopski
- Związek Niepodległości **
- Związek Patriotów **
- Polskie Stronnictwo Ludowe **
- Polska Partja Socjalistyczna (prawica) **

Wszystkie wymienione wyżej stronnictwa, w myśl deklaracji dni ostatnich, stoja na gruncie niepodległości Polski.

Stronnictwa g — o zajmują front wyraźnie antyrosyjski i popierają mniej, lub więcej akcją w kierunku utworzenia regularnej armji polskiej i wzięcia udziału w walce z Rosją jeszcze w czasie wojny obecnej.

Stronnictwa oznaczone jedną gwiazdką tworzą t. zw. „Koło międzypartyjne”.

Stronnictwa oznaczone dwoma gwiazdkami skupiają się w „Centralnym Komitecie Narodowym”.

Do tegoż Komitetu należy jeszcze grupa bezpartyjna.

Stronnictwa oznaczone literami b. c. h. k. n. — mają duże wpływy na prowincji.

Jak zaznaczono, wyżej wymienione są tutaj stronnictwa tylko polskie polityczne narodowe.

Nie uwzględniono więc Socjalnej Demokracji, PPS (lewicy) i różnych odcieni socjalistów, którzy zajęliby miejsca na skrajnej lewicy; chrześcijańskiej demokracji i związków katolickich (prawica) oraz stronnictw żydowskich.

Dla ścisłości dodać należy, że występujący w czasach ostatnich często „Klub państwowców polskich” jest organizacją ponadpartyjną, terenem, na którym mogą się ścierać obozy niepodległościowe.

Tak samo organizacją taktyczno-polityczną jest Liga Państwowości Polskiej, nie mająca określonego programu społecznego i koła działalności swej określająca chwilą powołania do życia jawnego i legalnego rządu polskiego, reprezentującego państwo polskie.

Dwa zgony.

Zygmunt Balicki i Wł. Żukowski.

Dzienniki piotrogrodzkie przyniosły wieść o zgonie dwóch wybitnych polityków polskich: Zygmunta Balickiego i Wł. Żukowskiego.

Zygmunt Balicki w dziejach myśli politycznej polskiej w ciągu ostatniego ćwierćwiecza odegrał rolę bardzo wybitną.

Urodzony w 1858 roku, po ukończeniu gimnazjum lubelskiego studiował prawo na uniwersytecie piotrogrodzkim, a nauki społeczne w Zurichu i Genewie, gdzie uzyskał stopień doktora praw. Od tego czasu nie wypuszczał ani na chwilę pióra z ręki, dzieląc swą pracę pomiędzy naukę i publicystykę.

Z jego prac naukowych zasługuje na uwagę „Parlamentaryzm”, który miał dwa wydania, i większe dzieło, poświęcone metodzie nauk społecznych, wydane przed kilku laty. Balicki był wszakże zanadto politykiem, aby jego prace naukowe osiągnęły spójność, równowagę i pogłębienie, których od badacza naukowego wymagać należy. To też prace naukowe w jego spuściźnie znacznie mniejsze mają znaczenie, niż prace polityczne, które znalazły wyraz zarówno w artykułach i broszurach, jak i w jego działalności politycznej.

Główną pracą, w której Balicki wypowiedział całą swoją duszę, która zdecydowała o kierunku działalności jego lat męskich, była broszura, wydana przed laty kilkunastu, a poświęcona teoretycznemu uzasadnianiu t. zw. egoizmu narodowego, jako podstawy etyki społecznej. Broszura ta zaszczerpiła na naszym gruncie zasady nacjonalizmu i stworzyła ideologiczną podstawę narodowej demokracji, której Balicki do końca życia był teoretykiem, jako redaktor miesięcznika „Przegląd Narodowy”, i gorliwym współpracownikiem w jej działalności praktycznej.

W tym charakterze współtwórcy i ideowego kierownika demokracji narodowej, Balicki przedewszystkiem zapisał swe nazwisko na stronie naszych dziejów ostatniego ćwierćwiecza.

Władysław Żukowski był zarazem człowiekiem i zdolnym i zręcznym. Inżynier z wykształcenia dał się poznać świetnymi artykułami w „Kraju” i subtelными nowelami, wydrukowanymi pod pseudonimem Scarabejusa. Ale porzucił rychło publicystykę i literaturę dla kariery praktycznej. Ta mu się powiedziała.

